

Ազգայնական համարում Զար-
յանի վի շուկայի իրերի կիս-
յանի քաղ. օրումնուր 7. ր.
Սևանի կիս քաղա իջին բեղին 60
Այլ քաղա 35
Սևանի կիս բեղին քաղա իջին 85
Այլ քաղա 45
Բաքա իսկի կիս քաղա իջին 80
90 քաղա իսկ քաղա իջին 80
90 քաղա իսկ քաղա իջին 80
15 կիսի կիս 60 քա. սըր:

ՄԵԶՄՈՒՄԷՐ

ԱՒՊԱՐ

30 քալա

30 քալա

Հազեթասա միւթէալիգ խոստումս իւրն Թ. ԹՕԼԱՅԵԱՆԱ միւթէալիգ օլունաւ. — Իտարէխանէ՝ Պէյոլունսա շատտէի քէպիլտէ Ն. 65

ԱՍԻԹԱՆԷ 13 ՅՈՒՆԻՎԵՐ

ՅԷՐՏԻՆԱՆՏ ՊՈՒՆԻՆԻԻԷՆԻ ԵՒ ԻԻՐ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԻՐ

Ա.

Յրանսական նշանաւոր Հանդէսի մը, Ռոյալ Տէօ Մօնէի աշխարհա-
հաշիւի տնօրէնն և ժամանակակից
գրագէտներու ամենէն գիտուննե-
րէն մին, Պ. Ֆ. Պոլսէն-Էն 1898 ի
սկիզբէն ի վեր նոր և սքանչելի յայ-
տարարութեանց շարք մը բացած է
ի լուր Յրանսայի և ի լուր համայն
քաղաքակիրթ մարդկութեան: Այս
մեծ անհամարութիւնն որ մէկէ ա-
ւելի հանգամանքներ միացուցած է
իւր վրայ, — ներհուն ուսուցիչ, քաջ
ստեղծարար, խորիմաստ մտածող,
քննադատ ներքաւիտ, մատենագիր
և Լ. Bossuet, — ճշմարիտ հեղինակու-
թիւն մ'է բարոյական և իմացական
աշխարհի մէջ: Անկախ նկարագրի
տէր անհամարութիւն, հակառակ
զինքն չընկալաւ միջավայրի տը-
խուր երեւութից, միշտ բարձր բըռ-
նած է գրագիրի արժանապատուու-
թեան դրօշն և ամենէն աւելի բուռն
պայքարը մղած է ընդդէմ dilettan-
tism-ի և ընդդէմ գրական ոճա-
գործներու: Բոլոր այս աշխիւ գործ-
քեր անկասկածաբար պիտի մնային ան-
չառ, եթէ չհանդիպէր իւր կենաց
մէջ այն բանին որ առաքելներու
բաժինն է միշտ, — չարերու ատելու-
թեան:

Չարախոսութիւն, նախատինք,
թշնամանք, ծաղր՝ արձակած են մեծ
մարդոյն դէմ իրենց թունալից նե-
տերն. բայց այս արգելած չէ եր-
բեք որ այդ հովիտ իմացականու-
թիւնն շարունակէ իւր աշխարհա-
կայքը, և Անգղեմիոյ սրահին մէջ
իսկ շանթահարիչ բողոք մը լսելի
ընէ ընդդէմ գրական բախտաբէ-
րութեան կամ անկախ գիտելու:

Երեք տարի յառաջ Պ. Պոլսէն-
Էն և Էն Էն Էն ի Պրըզանտի գաղա-
փարականութեան (idealisme) վերա-
ծրնութիւնը: Տարի մը յառաջ կը
հաստատէր, կը հռչակէր նոյն քաղ-
քին մէջ թէ «այդ վերածնութիւն
կը դառնար՝ բնական տրամաբանու-
թեան մը հետեւանօք՝ ի զարթունմի
կաթոլիկէ հաւատոյ և յօգուտ Ե-
կեղեցւոյ» (1)

Ահա իւր խօսքերը. «Թէ այս շար-
ժում կատարուած լինի յօգուտ քրիս-
տոնական գաղափարին, բոլորովին
բնական է այս, և հակառակը միայն
պիտի զարմացնէր զմեզ: Որովհետեւ

աշխարհի մը մէջ ուր ամէն ինչ յա-
րաբերական է, այսինքն շարժումն և
մշտափոփոխ, քրիստոնէական գաղա-
փարն է բացարձակը, և պէտք չէ՞
որ, վաղ կամ անագան, ամեն գե-
ղագիտութիւն, ամեն բարոյական,
ամեն գիտութիւն իսկ յետոն բա-
ցարձակին վրայ, եթէ չեն ուղեր իյ-
նալ տեսակ մը շրջանի մէջ կամ լի-
նել իրենք իրենց հակասութիւնը:
Արդ, ըստած է, և այնքան խորի-
մաստ որքան սրամիտ կերպիւ, մարդ-
գիմացիկուն բանի մը վրայ միայն կը
յենու, և չպիտի՞ խոստովանինք ան-
կեղծօրէն թէ այսօր՝ ամէն բնագիտ-
ցութեանց չիթութեան մէջ՝ կը-
րօնքն է և եթէ կարող տալու մեզ այդ
հաստատուն նեցուկը...»

Բացարձակի դադարարժէն չէ միայն
որ կը ներշնչէ մեծանուն հրապարա-
կախօսին այնքան ընտիր խորհրդա-
ծութիւններ: Իւր լայնածաւալ և
բազմակողմանի գիտութեամբ կը
տեսնէ թէ անհաւատութիւնն օր քան
զօր կը կորումնէ իւր կեղծ վարկը,
և գերբնականին հաւատքը վերստին
կը յաղթանակէ խորհող մտքերու մէջ:

«Ա՛լ չենք ընդունիր այսօր, ինչ-
պէս կ'ընէին ասորի քսանէնիդ և
նոյն իսկ պակաս տարիներ յառաջ,
թէ թերեհաւատութիւնն կամ ան-
հաւատութիւն լինին ապացոյց մ'ա-
ղատութեան, լայնութեան, ընդար-
ձակութեան մտքի: Գերբնականին
ժխտումն կը համարուէր այն ժամա-
նակ պայմանն իսկ գիտական ոգւոյ:
Մեր հայրերէն քիչ մ'աւելի գիտնալ-
նուս համար արքիւ՛ կը պարծէինք
թէ ջնջած, կործանած, ծաղրելի ը-
րած էինք խորհուրդը (le mystère):
«Վօրդէրականութիւն»ը կ'ապրէր
միշտ, յառաջ կ'երթար, և զայն դա-
ւանել չընդունէին մը կը համարուէր
Թէ ինչ եղաւ այս շրջութիւն, եթէ
ուզէք գիտնալ, կը զրկեմ զձեզ Պ.
Պալմուրի գրքին հաւատքի հիմնից
վրայ: կը զրկեմ զձեզ յայտարարու-
թեանց — այնքան պարզ բայց այն-
քան պայծառ — զոր Բասիլէօս կրկ-
նեց այնքան յաճախ և քանի որ իւր
երկրին մէջ կը խօսիմ: Ինչու՞ չըրկել
զձեզ, Պարոններ, Բրուտոնի վերջերս
հրատարակուած ծանօթութեանց Ուր-
նանի Յիսուսի հեղինակ մը վրայ: Ամէն
կողմանէ չընկալաւ ինքնուր միտ-
ութեամբ որ կարծես կը թանձրա-
նան այնչափ աւելի որչափ կը ջա-
տի մեր մտաց կազմութեամբ դա-
տապարտեալ լինելով տեսնելու —
ինչպէս ըսին — գերբնականին միւս
անգամ երեւումն մեր գիտութեան

չընկալաւ ինչպէս, խոստովանե-
ցանք թէ ամենէն ամենից ինչպէս
և ամենէն խոնարհ և ամենէն բարձր
հաւատքն ու ամենէն լայնածաւալն ի
մի բան ամենէն «սուրի» գիտորիւնն
կրնային ապրիլ ի միասին միմեկնոյն
ուղեղին մէջ:»

Այս վերջին խօսքերն անուրանա-
լի ճշմարտութեան մը պերճախօս վը-
կայութիւնն են, և հզօրապէս կ'ա-
պացուցանեն — ինչպէս ըսած ենք
շատ անգամ — թէ յանուն գիտու-
թեան և յանուն նոր գիտութեան՝
Քրիստոնէութեան գէ՛մ յարձակելու
դայն անցած է այլեւս: Կը յիշեցը-
նենք նաեւ թէ այսօր հետեւ կարելի
չէ աւելի բացայայտ կերպիւ մատ-
նել իւր բիրտ ու ծանծաղամիտ տը-
գիտութիւնն քան կրկնելով Կիւրի
«անսկզբութեան» հետեւ տրիս-
մարաբանութիւնները: Վիքտուա Իւկօ
իսկ — արդարութեան և ողմտու-
թեան ժամու մը մէջ — սոյն անմո-
ռանալի վճիռն արձակեց այդ իմաս-
տակներու դէմ: «Մարդիկ որք ու-
զեցին ցուցնել իրենց մտքի զօրու-
թիւնն և որք իրենց ակարամտու-
թիւնն միայն ցուցին:»

Պ. Պոլսէն-Էն համարում մ'ալ
ունի որ ոչ նուազ ճշմարիտ է և ոչ
նուազ յուզիչ ազդեանք սրտերու:
Փայլուն բանախօսն կը յայտարարէ
թէ Յրանսայի մեծութիւնն անբաժան
կերպիւ կապուած է իւր սիրոյ և
հաւատարմութեան առ Կաթոլիկէ
եկեղեցին: Ահա իւր խօսքերը. «Ա-
մենուրեք ուր չընցայ, կարող եղայ
հաստատել թէ Կաթոլիկէութիւնն
Յրանսան էր, և Յրանսա Կաթոլի-
կէութիւն: Յաճախ լսած էի զայս, և
բաւական տրամադիր էի այսպէս
հաւատալու: Տեսայ, և համոզուած
եմ այժմ և, անտարակոյս, դժուար
չպիտի լինէր ինձ համոզել և զձեզ
բայց կուզէի ամեն կուսակցական ու
գիւն դուրս և միայն յօգուտ դադ-
ղիացի անուան մեծութեան, թէ ա-
մեն Յրանսայի համոզուած լինէր
աղոր մեզ նման: Ճիշդ կը խօսիմ,
պարոններ, յօգուտ և եթէ գաղղիացի
անուան և հայրենեաց մեծութեան:
Այնպէս է այսօր քաղաքակիրթ աշ-
խարհի վիճակն որ Յրանսայի մը
ընդդէմ Կաթոլիկէութեան ոչինչ կըր-
նայ ընել զոր չընէ ի վնաս Գաղղիոյ
մեծութեան, ի մեծագոյն օգուտ
Թշնամի զօրութեան մը, և փոխա-
դարձաբար բովանդակ աշխարհի մէջ,
ի Զինաստան, թէ ի Դանաստ, ա-
մենայն ինչ զոր կ'ընեն ի շահ Կաթո-
լիկէութեան, կ'ընեն զայն կամ դո-
նէ ըրին ցարդ ի շահ նոյն ինքն Յը-

րանսայի: Ինձ դալով այս միակ պատ-
ճառն պիտի բաւէր քաջալերելու զիս
այն առաջադրութեան մէջ զոր ըրած
եմ և յորում պիտի յարատեւեմ:»

Ռոյալ Տէօ Մօնէի մեծատա-
ղանդ տնօրէնն այնքան յառաջ պի-
տի երթայ մի օր իւր սքանչելի մը-
տածութեանց և խորախորհուրդ ի-
մաստասիրութեան մէջ՝ որ չպիտի
վարանի հռչակել հին և նոր աշ-
խարհի առջեւ թէ Հաւատքն անհր-
աժեշտ է մարդկային բնութեան,
թէ յորմէ հետէ թօթափեցին մար-
դիկ Հաւատոյ լուծն՝ ոչ աւելի մե-
ծագործ եղան, ոչ առաւել առաքի-
նի, և ոչ աւելի ազատամիտ, — և ոչ
իսկ նուազ աւելորդապաշտ, — և թէ
քրիստոնէութեան մէջ Կաթոլիկ եկե-
ղեցին միայն կարէ յաղեցնել գիտու-
թեան և ճշմարտութեան այն ծաղաւն
որ տանջանքն և փառքն է միանգա-
մայն աշխարհական հոգիներու:

Ն. Թ. Վ. Փ.

ՐԱՄԱՏԵՆԴՈՒԹԻՒՆ Ի ՃԱՐՈՆ

Ճարոնը՝ բանաստեղծներու եւ բանաս-
տեղծութեան երկիր մըն է. հոն բանաստեղ-
ծութիւնը կենաց ամեն գործերուն կը խառ-
նուի. մանկան ծնունդը, յաղորդութիւնե-
րը, դժբաղդութիւնները, ամուսնութիւնը,
մահը, վերջապէս կենաց ամեն եղելութիւն-
ները՝ իրենց ճամբուն վրայ կը դնեն բա-
նաստեղծութիւնը, որ՝ կը գիտէ դանդա-
բեղելու եւ խեղափոխելու համար: Գէթե
այս է Ճարոնի նշանաւոր բանաստեղծին,
Պ. Մոդոյոյի Սէզանի, 47 Ռոնէնցի վրեժ
անուն երկի հեղինակին կարծիքը, (այս
քաջ մարդիկ փորձեցին ճեղքեցին ի պա-
տիւ իրենց տիրոջ — Աստուծոյ Բիւրնա-
քամիի): Բանաստեղծութիւն մը որ քան
տարի առաջ Փրանսերէնի թարգմանուե-
ցաւ, Հեղինակը կը պարզէ այս խնդրը՝
չահաւէտ յօդուածի մը մէջ (Ռոյալ Պի-
թանիգ, Մայիս), հետեւեալ ապացոյցներով:

Ճարոնական դրամատիկութիւնը գոյու-
թիւն ունի գրեթէ երկու հազար հինգ հա-
րիւր տարիէ ի վեր: Աւելի հետեւ չկը-
նար երթալ, որովհետեւ այն ժամանակ
Ճարոնի բնակիչները միայն չաստուածներն
էին: Բայց զիցաբանութեան թուականէն
աւանդուած մի քանի առասպելներ՝ զար-
մանալի բաներ կը հաղորդեն մեզ ճարոնա-
կան դրամատիկութեան ծագման եւ աւելի
եւս ծագումներուն վրայ:

Օրինակի համար, չուն մը, Գծի մը վը-
րայ եւ կանոնաւոր կերպով, 31 վանկով
տուն մը յօրինեց, Տունին առաջին եւ եր-
կորդ տողը՝ հինգական վանկով են, եր-
րորդ եւ չորրորդը՝ եօթնական, տունը կը
վերջանայ հինգերորդ տողով մը՝ որ եօթը
վանկ կը պարունակէ: Այս փոքրիկ քե-
թուածը Ուղայ կոչուեցաւ, եւ ամբողջ Ճա-
րոնի բանաստեղծները ընդունեցին այս
չափը, եւ տակաւին այսօր այս չափին կը
հետեւին:

(1) Stamboul, 24 février 1898.

Ուղան օրրուն պղտիկ տխրապետ մըն է, որուն առջեւ ամեն մարդ կը խոնարհի եւ կը յարգէ: Կայրը, ազնուականները, քուրմները, հասարակ ժողովուրդը կը վարժեցնեն իրենք զիրենք՝ ՅՂ վանկով պղտիկ բանաստեղծութիւններ շարադրելու:

Ուղան ամեն ինչ կը յայտնէ, թէ՛ ատեն լուծիւն, թէ՛ բարեկամութիւն. թէ՛ սէր. կ'երգէ նա կենաց ուրախութիւնները եւ մահուան տխրութիւնները, խաղաղութեան զորանքները եւ պատերազմի ահ ու երկիւլը: Իր զօրութիւնը այնչափ ճանչցուած է որ՝ թշուառ սիրահար մը վերջապէս իր սիրուհին սիրածը կը շարժէ Ուղայի ոտանաւորով, զոր՝ ասոր ոտներուն կը մատուցանէ: Ահարկու թշնամիէ մը հալածուած նարտիկ մը՝ Ուղայ մը արտասանելով՝ դիտաթափ ըրաւ զայն: Աւելի զարմանալին ան է որ մանկամարդ աղջիկ մը՝ իբրեւ օգիտ՝ իր ամուսնոյն կը ներկայացնէ Ուղայի ձեռով բանաստեղծութիւններ զրելու համար իր ունեցած սաղանջը: Բանաստեղծութենէ յափշտակուած, ձաբոնային՝ ամեն բան, հարստութիւն, զբաղմունք, եւ այլն կը մոռնայ, եւ միայն Ուղայ զրելու եւ զայն կատարելագործելու վրայ կը խորհի:

Ինչ կայ աւելի զարմանալի ըսն այն մեծ բանաստեղծներն՝ որոնք մարդիկներուն հանդիս չկրցած կատարելագործութիւնները մարդկային երեւակայութեան մէջ կ'իրագործեն: Ձաբոնայի մեծ բանաստեղծ մը, Դաքարաքար-Քիւրաքիւր, այսպէս սուրբ նկատուեցաւ:

Աստուծոյ Ուղաներ ուղղելով՝ երկինքէն անձրեւ կը բերէր: Այս բոլոր բանաստեղծութեանց յայտարարիչ մէկ նշանն ալ անոց մէջ տիրող լակոնականութիւնն է: Քերթուները շատ քիչ բառ կը գործածեն իրենց զաղափարները յայտնելու համար, ուրկէ մեկնութիւններու կարելիութիւնը եւ նոյն իսկ պէտքը կը զգացուի: Ասկէ զատ, իբրեւ արեւելեան ճշմարիտ բանաստեղծութիւն, ձաբոնն ալ աւելաբանութեան կողմէ չափն ու սահմանը կ'անցնի:

Այս բանաստեղծութիւններու մէջ արցունքներ կը վազեն «Նրվէ մներու» նման, զօրաւոր մարդ մը «Լեւ մը արմատախիլ կ'ընէ», «սատանաները» կը խեղդէ՝ եւ անանկ չնչառութիւն մը ունի որ «մինչեւ երկինք կը հասնի»:

Ձաբոնական բանաստեղծութիւնը մանաւանդ արդի ժամանակներս զարգացած է: Նա, բանաստեղծներու ձեռքէն, եթէ կը նախընտրէ հետեւեալ բառը, անոց երեւակայութիւնէն սիրուն եւ պատուաւոր զբաղմունք մը կարգը անցած է, անանկ ըզբաղման մը որ՝ ձաբոնի ընկերական կեանքը կը զգեցնի: Արդի ընկերական գուժաւորութիւններու մէջ ամեն մարդ կը շարադրէ — իւրաքանչիւրը իր կողմէ — բանաստեղծութիւն մը որուն նիւթը վայելչազեղ տեղ մը չըլազայութիւն մըն է: Այն ասան անեւք ինչպէս կը գործեն:

Այս շարադրութեան իւրաքանչիւր տողը Կ վանկէ բաղկացած է, Կ ուրիշներու հանդէպ՝ Իւրաքանչիւր զրազէս՝ նախ կը նկարագրէ չըլազայողին հետեւած ճամբան, յետոյ չըլազայուած վայրը, վերջապէս վերջին տողերուն մէջ կը նկարէ այդ անձին յուզումը: Ահա այն է, «Մի» յորշորշուած չինական բանաստեղծութեան ձեւը: Երբ շարադրութիւնները կատարուին, առանց ըստըմտութեան, ներկայից դիտողութեանց եւ ընդադատութեանց կ'ենթարկուին: Այս մրցման մէջ անյաջող բանաստեղծը՝ ստիպուած է իր մրցակիցներուն կողմէ մատուցուած դիմի բաղմամբիւ զաւարթներ խմելու: Բաց ասկէ ձաբոնը՝ ամեն տեսակ շարադրութիւններու համար զատ կանոններ ունի:

Եթէ կարեւոր անձնաւորութեան մը նամակ գրել հարկ ըլլայ, հաճոյալից եւ փաղաքական կերպով մը կը սկսի, յետոյ նամակին մէջտեղը դիտմամբ, մութ եւ

չփոթ բացատրութիւններու մէջ կը մանէ. միայն գրութեան վերջը խնդրը օրտակի կը յայտնէ:

Ձաբոնի եւ Ձինաստանի մէջ, Միջին դարու ամեն հեղինակութիւնը վերջին ծայր մթութեամբ գրուած են. զգացումները եւ զաղափարները շատ անորոշ են, բացառութեաններն ալ՝ ստէպ երկրորդի: Ասկէ զատ երբեմն խել մը փաղաքական ձեւերուն տակ հեղինակութիւն մը կը ծածկուի: Եւ պարբերութիւնները ստէպ քիչ մը շատ զձեռն բառերով կը վերջանան. «Սոյալի ազատաստեղծութիւն՝ մահուան կամ խեղդուածի արժանի ոճիւր մ'է»:

Զինացի եւ ձաբոնայի ճշմարիտ բանաստեղծները՝ պատուաւոր դիրք մը կամ վարչական պաշտօն մը ձեռք ձգելու բնաւ երբեք չեն աշխատել: Մղուած այդ զօրաւոր տենջէ, որ կատարէ արտիստը բան մը ստեղծելու, մի միայն իրենց անձնական հաճոյքին համար կը գրեն: Այդ պարագային իրենց զաղափարները կ'ընդարձակին: Այս բանաստեղծները որ եւ է վարչութեան մը համար երբ աշխատելու սկսին, կը կորսնցնեն իրենց զաղափարներուն վսեմութիւնը եւ անոնք ջնջին աշխատութեանց փոշին տակ կը թաղեն:

Ամեն բան յայտնելու համար անվերջանալի այլաբանութիւններ, իսկ չըլազացութեան մէջ՝ անհատուած ինքնազուտ խորհուրդներ ունին: Եթէ լուսնին վրայ խօսի ուզեն, զայն, «մեծագին ըստին նա՝ պատասխար՝ կ'անուանեն: Իրենց երեւակայութիւնը, «արտաթաշու մոլորակին լեռները զիտելով, նապաստակի մը պարել տեսած է լուսնին մէջ: Եթէ ուզեն չարբու վրայ խօսել, զանոնք «յոռի խոտեր» կը կոչեն: Արդէն այս բացատրութիւնը փրանական առածի մը մէջ ալ գործիւն չունի: (Մնացեալը զալ անգամ)

Ա.ԶԳ.ԱՅԻՆ

Կէչէն ճուճաւ իրթէսի ազնաւոր, բրթալ, Կ-Բաթրիգ Ալարեան էֆ. հաղթեթէրէ մնայելի Հիւսնեռուն տա սէր գարիսի հաղթեթի Ծէհրի-Եարի Հանի Սիլ պէյ էֆ. հաղթեթէրէրին տարեթիւնտէ իթթարը սէ-նիէտէ հաղըր պուլունմուշ, վէ մուխ-խարէն սէլամը հաղթեթի Բառիշահի իլէ թալթիթ պուլունմուշ տուր:

Միւթէվէֆա Նուպար բաշա-նըն՝ Էրմէնի ֆուգարատը, միւհթա-ճիւնի, եթթիմէրի վէ տուլ միւհթա-ճառընլարը նամընա իւլ միւս-ֆր. պա վասիեթի թէրք իթմիշ օլտու-ղու, վէ հաեթթըր զէմանընտա դա-եւըրաղը պաղը Էրմէնի կէնճէրինին՝ մէթթէպէրինէ սէվամլարը խուսու-սը իշին իթթիկի եարաղմըն քէնտի վէֆաթընտան սօնրա տախի իպրա-զընը արզու վէ վասիեթի իթթիկի, վէ պու շէյլէր իշին մախտու-Պօ-ղոս բաշաեթ վասի պրազմիշ օլտու-ղու խապէր վէրիմէքտէ իսէ տէ, շիմաթիլը պու մալիմաթ՝ ըրվասեթ զաւելինտէն օլտալ, պու պապտէ հէ-նուղ մէվուդ մալիմաթ Եօզ տուր:

Միւթէվէֆա Նուպար բաշանըն ճէնաղէ ալայը Գահրիէտէ իճրա ի-տիլէճէ, վէ օրատաքի դապրիլթան-տա միւթէվէֆիէ գըղընըն եանընտա տէֆի մուսաճազ տըր: Ճէնաղէ ա-լայը օլտարիֆի՝ իշաթիլիեթիլն սան-աղընտան թէվալիեթ իտիլէճէ տըր:

Պէտէրի առքէրի վէրկիսի թահ-սիլինին պըր սէնէ իշին տահա թէ-խիլինէ տաթը օլտալ էմր՝ ճուճ: Իրթ-կիւնի Էրմէնի բաթրիգլանէսինէ

թէպիլիլ օլունմուշ տուր: Պու լու-թ-ֆը Նահանէտէն տօլաեթ Բաթրիգ-խանէ թարաֆընտան Պապը Ալիեթ պըր թէչէքըլունամէ եաղըրմիշ տըր:

Կէչէն կիւն Սէրլէթին ֆրան-սըզնա նիւսթէսինտէ, Էրմէնիլէր լէ-հինտէ տէրճ իտիլիլ օլտալ պէնտ-տէն տօլաեթ Էրմէնի բաթրիկի Օր-մանեան Սրբաղան հաղթեթէրի թա-րաֆընտան մէքըլըր զաղէթանըն սա-հիլի իմթիլեաղը Թահիլ պէչէ պըր թէչէքըլունամէ եաղըրմիշ, վէ միւս-թին իսէ պու եօլտալ նէշրիեթա ի-լէրուտէ տալի տէվամ օլունմուշ ըէճա օլունմուշ տուր:

Ճուճաւ իրթ. կիւնիւ բաթ-րիգ Օրմանեան Սրբաղան՝ Բաթրիգ-խանէ դաբու. քէհասըլալ պըրլիք-տէ Ատիլէ նէղարէթինէ կիտէրէք, նաղըր բաշա իլէ կէօրիւշմիշ տիւր:

Պու կիւնքի նիւսթէմիլտէ տէրճ օլունմուշ օլտալ «Բանաստեղ-ծութիւնն ի ճաբոն», սէրլէվէլալ պէն-տի՝ միլլէթիմիլ կէնճէրինտէն պըրի՝ Բըվիւ տէ Բըվիւ նամ ֆրանսըզնա ընալէտէն թէրճէմէ իթմիշ օլտալ, իշպու մէգալէ՝ հէր ճիհէթլէ ալէմին նաղարընտա էհէմիլեթի մախտու-քէսպ իթմիշ օլտալ ճաբոնաւաքի շաթրիք հաղըրնտա օլտուգնա մա-լիմաթը հալի օլունմուշ, զաղէթա-մըղտա տէրճ իլէ, միւսիլէվէ կէնճին վէ էմալինին, պու միսիլիւ վէ տահա միւֆիտ թէրճէմէլէր իտէրէք, զա-ղէթամըղա կէստէրէտիլէրինտէ, մէմուսէն նէշը իտէճէկիմիլ վատ իլլէրիլ:

Իսկէնտէրիլէտէ մուգիմ Էրմէ-նի-դաթթիք միւթէպէրանընտան Թա-եթթիգատէ Թալիլ բաշանըն վալիտէի միւհթէրէմէսի Տիլին Լուսիա՝ 72 եաղընտա օլտալալ վէֆաթ իթմիշ վէ ճէնաղէ ալայը մութանթան սուրէթ-տէ իճրա իտիլիլ տիւր: Պունա տաթր ալըրըմըլ մէքթուպու, կէլէճէք նիւսթէմիլտէ տէրճ իտէճէկիլ:

Թաշրա Էրմէնի միւհթաճըրը իշին թարաֆը Նահանէտէն իհսան պուլունմուշ 60,000 զրուշըն 40,000ի էվլէլէ Էրմէնի բաթրիգլանէսինէ կէստէրէրլիլ իտիւ Պու քէրէ 40 պըր զշ տահա կէստէրլիլ տիւ:

ՎԱՆՏԱ ԳԱԹՈՒԻԻԼԻԻ

Վանտա սօն պըր այ դարձընտա Գաթ-ու-թիլի գապու իտէն Էրմէնիլէրին միգ-տարընտա տաթր ալաթի Ալուկը զաղէ-թաթընտա պաղը մալիմաթ կէօրիւշմիշ տիւր: Ծէօյլէքի կլոր-Գարտա հէնուղ թէպ-տիլ մէզնէպ իթմէնի պըր դաշ էվլէր տէ գաթթիք օլմուշալ տըր: Պու սէմթ տէ պըր դաթթիք մէքթէպի ինա իտիլէճէք տիւր: Արարուց քիլիսէսի տաթիսինտէ պուլընա Սյճեանց մահէլէսինին 110 էվլէն միւ-րէքէպ Էրմէնիլէրի տէ, մահէլէ միւտիլի ճօնեանըն Էհպէրիլիլէ գաթթիք օլմուշ-լար տըր: Մէքթուլիլ էվլէրի՝ մատու վէ մէքթէպ օլմադ իւզրէ, տօլուն իւճէթ իլէ քիլալանաճապտը տըր:

Բուզանընտ Մարտիլա վարժապետ 200 նէֆէր զըշ շաթիլընտալ համլի օլտա խուսուսի մէքթէպիլի Գաթթիլէրէ թէս-լիմ իթմիշ տիւր: Քէնտիլի վէ օլուն մէզ-քիւր մէքթէպտէ տօլուն մահա իլէ մուս-լիմիլիլ տէվամ իտէճէքլէր տիւ:

Թանկոյանը քիլիսէսի մահէլէսինտէ Ֆրէլէրի՝ քիլիսէ, մէքթէպ վէ գօնաօլտա-նէ օլմադ իւզրէ, պըր քիմէնիլիլ եհնի պի-նասընը վէ վասի չիֆթիլիլին 1300 լիւրա-եա սաթթիլ ալմըլալ տըր:

Շէհրէ հիւլար 100 դատար էվի Գարա-պաշ նամ Էրմէնի քէօյլէ, չէնտ կիւն աղ-տէմ գաթթիք օլմուշ, վէ ինտիլիք եաղը-նըք եհնի քահանայալը ալըգտա գալմըլ տըր:

Քէզա Աւերալ նամ քէօյլէ 230 դա-տար Էրմէնի ֆաթիլիկալըր, քահանայա-լըլա պըրլիքտէ գաթթիք օլմուշալ տըր: Չըգան բաղար կիւնիւ պու քահանայ գա-թթիք մատուցընտա Ս. Պատարաթ թաղաթի իլլէմիշ տիւ:

Տիլէր պըր Էրմէնի Բահիլի, եանի Սքան-լէպաղըմ Վանքըն սապըգ վանալըր՝ Լէպըլ Յալոր վրդ. վէ Աղթամար թէմի-տէն տիլէր պըր մուհաճիք քահանայ տա գաթթիքլիլի գապու իթմիլլէր տիւ:

Աղթամար թէմէրինտէն, պըր թաղըմ քէօյլէրին Էրմէնիլէրի հէման գաթթիք օլմաեա մէնալ օլուն, պուլալաւալ կէս քէօյլէ՝ չըգան հաթթա իշպու նիլէթիլի իճրա իլլէմիշ տիւր: Նալընը Կ էվ տիլէր-լէրէ իլթիլաք իթմէմիլլէր տիւ:

ԽԱՐԻՃԻՑԷ

Նօվօբէ Վրէմիա նամ Բուս զաղէ-թաթը՝ Սուտան հաղըրնտա Ինկիլ-թէրա իլէ Մըսըր արատընտա աղտ օլունան մուհաճէտէն պահալա, պիւ-եիւր գըսմը Ինկիլթէրանըն մէն-ֆաթթիլա եարաեան պու մուհաճ-տէնէ գարշը բըթթէթթ իթմէլէրինի՝ գարա տէվլէթթիլինէ իլթթար ի-տիւր:

Մ. Գրիսիլ Չարըն թէրքիսի-լահ թէքիլիլին պըր կէստանէթիլի հասըլ իթմէնէճէկիլին, պէլքի տէ ու-մուսի պըր մուհարէպէնէ սէպէպ օ-լաճաղըն պէնան իտիւր: Իթալիա պաշ վէքիլի սապըգը՝ պըր հաքէմ մահքէմէսի թէքիլինէ թարաֆիլ տիւ:

Լ. Քիլէրին Սուտան վիլաե-թի վալիլիլինէ թալիլինէ տաթր օ-լան էմինալէ իմըլալմիլ տըր:

Ֆիլիքիլ ատալալընտան եհնի պըր խապէր օլմաեալ, անճաք պըր դաշ կիւն էվլէլ ալընան խապէրէր՝ մէքըլըր ատա սալալարընըն Ամքի-դալըլար իլէ իմթիլաք Եօլունա կիւ-մէքտէ օլտուղալընը պիլտիլիլ տըր:

1899 սէնէսինին Բուսիա պիւս-ճէսինտէ մուհարէպէ գըսմըն 33 միլէոն րուպլի զամմ օլունմուշ տուր: Վիլենանըն Էմմի զաղէթաթը պըր թարաֆտան սուլ գօնֆէրանսը տա-վէթ իտիլիլի հալտէ, մուհարէպէ իշին պու գաթար ճէսիմ մէսարիֆ գաթթիլանաղըլ՝ կիլէճէք շէյ տէլիլ մի տիւր, տէլի հաղըլալ սօրուէթը — իւր պահարտա Բուսիա Չին տէնիլլէրինտէ, վէ Ինկիլթէրա՝ քէն-տի տէնիլլէրինտէ առքէրի վէ պահ-րի մանօլըալար իճրա իտէճէքլէր տիւ:

Ինկ. հիւքիլմէթիլին Եունան իշ-լէրինտէ քէնտի պիլթարաֆըլընը իտ-պաթ իթմէք իշին, կէչէտտէ գրալ Եօրկի թարաֆընտան Ինկիլիլ ամի-րալը Նօլլէ վէրիլիլ օլտալ Ան Սօ-վէօր նիշանըն միւսալիլէյ ամիլա-լըն գապուլ իթմէսինէ միւսապտէ իթմէսիլիլ թէքիլալընտը:

Թէսպիլաւա գաեթթ չիտտէթ-լի պըր գըշ հիւքիլմէթիլ իճրա իթ-մէքտէ օլտուղալտան, էհալիլ ֆէվ-դէլտտէ էղիլիլ չէքմէքտէ, վէ իմ-տատ իթմէք իշին հէր կիւն Եուն-նան գըալընա արղուհալար կէս-տէրմէքտէ տիւ:

—Յրանսա Մէճիսի մէկուսանընտա
թարծիկէ նազըը՝ վազը օլան պիր սիււա-
լէ ճէվապէն, ճեզարքի նիլ իլէ Ֆաշօտա
մէնէլէլէրինն հալլի՝ Ֆրանսանըն հազըզի
մէնֆաթաթլարնա մուվաֆըզ սուրէլթտէ օլ-
մուշ տուր, Ֆրանսա, քէնսի իլզէթի նէֆ-
սինէ խալէլ կէթիւրմէնէրէք, տէնէթիւ պիր
մուհարէպէնին էօնիւնիւ ալմազ իչին, դու-
թիւն լիւզումու հիսս օլունան պիր թէս-
լիմիէթէ մուվաֆադաթ իթմիշ տիր, Ֆը-
րանսա պիր եէրտէն պաղըը տէյիլ տիր, Տի-
կէթի մէսէլէլէր հազըզնտա տաթի չէնտ
կիւնտէն պէրու մուխապէրաթ տէվաւ ի-
տիւթօր, վէ մուխապաւն իլէրի կէօթիւ-
րիւլեթօր» տէմիշ տիր:

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Մէմուրիյնի Միլքիէ գօմիսիօնը ըէխի
տէվլ, Զիննի բաշա հազըթիլէրի՝ մէզքիւր
գօմիսիօն ըէխիլկի էօստէսինտէ դալմազ,
վէ սապըզը կիլպի Զիրաաթ պանգապը միւ-
սիրիկիլէլէ իսլաւաթը մալիկէ գօմիսիօնու
պիրննի ազալըընտա տաթի պուլունմազ
իւզրէ, ալըզ օլան Թիճարէթ վէ նաֆիա
նէլարէթինէ թալիին, Մուշ սանճաղը թահ-
րիւթ միւսերի նուրի պէյէ սալիսէ բիւթ-
պէսի թէվէրի:

Լօնտրա Օսմ, սէֆարէթի պաշ քիթա-
պէթինէ՝ Վաչինկիօն Օսմ, սէֆարէթի պաշ
քաթիլպի էտէմ պէյ, Վաչինկիօն Օսմ,
սէֆարէթի պաշ քիթապէթինէ՝ Լօնտրա
Օսմ, սէֆարէթի պաշ քաթիլպի Ալֆրէտ
պէյ թալիին, Միլքիէ Թէգաթիւս սանտըզ
նէզարէթի մէքթուպի մուսալինի Հասան
պէյէ ուլէս սանիսի, իսաղինէի մալիէ ա-
լար վէ բուսուլմաթ խաարէի ումուլիէսի
խիւլէֆաթնտան Սասա պէյէ սանիէ սա-
նիսի, Գասթէմանի վիլաիէթի Պանգ մուս-
պիրիկինտէ պուլունման Տիրան էֆ, Կէ սա-
լիսէ բիւթ պէլէրի թէվէրի, Պուլկարիսման
գօմիսիօն նէճիպ էֆ, Կէ Աինճի Օսմ, Տէ-
սէ աղան միւլէսարրըֆը նուրի բաշաեա
Ղինճի Մէնիսի, ձէնօլլատա ձ, Անալտօ
գաւթանիսարըն միւսերի ումուլիսի Մ,
Նորո Մալլէլլօեա Ղինճի Օսմ, տէօշէմէ-
մի Ռէթիկէ Յինճի Մէճիսի, Բուսուլմաթ
էնանէթի Նէյսէթի թէֆթիլիէսի ըէխի
Ազիզ պէյէ ալթուն վէ կիւմուշ իմթիւեազ
վէ հարէմի հանըմ էֆ, Կէ Աինճի Շէֆադաթ
նիւնալըը ինսան պուլունմուշ տուր:

ՏԱԽԼԻՑԷ

Էվլէլէրի ազալմ ինկիլիզ սէֆիրի պիր
րէսի գապուր իծրա իտիպ, պուլունտ, Ֆը-
րանսա, Ավսթրիա, Իթալիա վէ Ամէրիգա
սէֆիրէրիլէ Իրան մապաշաթիւկազարը
պուլունմուշլար տուր:

—Մէրվէթին պէեանընա կէօրէ, պուն-
տան պէօյլէ, Աստիէ նէզարէթի տալալա-
րն սիւրաթլէ կէօրիւլմէսի իչին, ընհա-
պինէ արա ճէլպիսամէլէրին ընհի բուսա-
նիլէրէ կէօնտէրիլմէնիպ, սօղրուսա քէն-
տիլէրինէ կէօնտէրիլմէսինէ գարար վէր-
միշ տիր:

—Տիւն Օտէստան լիմանըմզա՝ տէ-
րուլինտէ պիր միգտար Բուս ասքըրի վէ
120 եօլմու օլարազ պիր Բուս վարօրը կէ-
լիպ, Վալաթիլօսթօզա միւլէվէլմէնիկն հա-
թէթթ իթմիշ տիր:

—Իեանէ սէրիսի բիեանգօսընըն Վիւն-
նիւ քէչիտէսինտէ 100 լիւրա իքրամիէնի
Մաթաաթի Օսմանիէտէ Իւսկիւտարը
մաթիզ էֆ, գազանըն տուր:

—Հալէպ վիլաիէթինտէ պու սէնէ եաղ-
մուրուզուլուզ սէպէպիլիէ գալիլիէճէ զըթ-
լուզ գօրգուսու օլտուրուտան, վիլաիէթի
մէզքիւրիէնէ կիտէճէք պուլտալ, արաւ,
աալը վէ ունըն հասաւ վաղթընա գա-
տար կէօմիւր վէրիլիսինտէն մուաթ օլ-
մաալընա պա իրատէի սէնիէ գարար վէ-
րիմիշ տիր:

—Ճոււմ, իրթ, կիւնիւ Տէրիսաաթէթէ
մուվաալէթինի եազալըմըզ Ֆրանսա սէ-
ֆիրի Մ, Գօնսթանը Միրքէճիւ՝ իսթիզ-
պալէ կիտէնէլէր միւսանընա Մօնսէնիօր Պօ-
նէթթի վէ Կ-Իսթիլիզ հազրէթլ ինին վէ-
քիլէ հիւր, Արփիարեան Աւետիս Արք, ճէ-
նապէրի տաթի պուլունմուշլար տուր:

—Մէֆիրի միւշարիլէյի պաշ թէրճէմա-
նը պէրապէրիտէ օլարզը հալտէ բազար
սապուր իսարիճիէ նազըրընըն գօնալընա
կիտէրէքիթիմանաւ, Ինին պիր սուրէթի-
նի թէյիլիտէն սօնրա, սիւֆէրաւըն զիեարէթ
իթմիշ տիր, Բազ, իրթէսի կիւնիւ Մօնսէն-
իօր Պօնէթթի ճէնապէրի վէ սիկէր պազը
զաթլար միւշարիլէյի զիեարէթ իյէմիշլէր
տիր, Տիւն սէֆիր ճէնապէրի՝ սէֆարէթին
Պօմպ նամ մանէթ վարօրընա բաթիլէն Պօ-
ղազ ինինէ ազիմէթ, վէ Թարապիտա քեա-
յին Ֆրանսա սէֆարէթիսանէսինի զիեարէթ
իթմիշ տիր:

—Մէմուրիքի էնէպէլիէտէն Գուսաթ չէ-
րիֆէ կիտէն եէնուալիլէրին պիր ալտան
զիեաաթ օլաաա գալմամալարը մէվլու
նիլաամտան օլուպ, ֆարիլիալարը իլէ կիտէն
եէնուալիլէրին տէ, օ նիլաամ թապի օլտուզ-
լարը՝ մէրճիլինտէն մանէլինէ պիլտիրիմիշ
տիր:

—Թարաֆը Շահանէտէն Մանուս ձէ-
լալէտտին բաշանըն վէֆաթընտան տօլաւը
էվաալարըլլա տիլէսինէ պէեանը թաազի-
կէթ պուլունմուշ տուր:

—Կիրլա Իսլամ միւսթաճիլինէ գօմի-
սիօնը մալիսուրընտան պու տէֆա աա 1700
չուվալ ուն վէ 800 չուվալ բիրինճ կէօն-
տէրիլմիշ տիր:

—Պուստան պէօյլէ Իսլամ մէքթիլլէ-
րինտէ մուսթազալմէն տին վէ ախլէազ
տէրիլէրի վէրիլմէսինէ իրատէի սէնիէ չէ-
րէֆսուտուր իթմիշ տիր:

—Մազալը Սէրաաքըրի՝ թօրճու աաա-
քըրի իչին Մաճարիսթանտան 4000 աթ
սաթըն ալմազտա տուր:

—Բաղար կիւնիւ Բուսիա վէ Ալմանիա
սէֆիրէրի Բուսիա սէֆարէթիլինի Գօլթի-
տա նամ մանէթ վազօրըլլա Պօղազ ինինտէ
թէնէզզիւն իթմիշլէր տիր, Շէնրիմիլտէ
հալմալը օլ գաաար կիւզէլ վէ իւք եազ
կիլպի կէչիթօր քի, եէվմի մէզքիւրտէ չօզ-
լար քէօյլէրի կիթմիշլէր, վէ հէլէ Պէթօլ-
լու, Գաաթէօյիւ վէ մահալը սալիլտէ սէյ-
րանիկեալար՝ հիսապըզը էրպապը սէֆա վէ
թէնէզզիւն իլէ սօլմուշլար տուր:

—Բէնմէն իլան օլունտուրուտա կէօ-
րէ, Շուրաթ տէվէթին գարալըլլա Մալիէ
նէզարէթինտէն տէվալիլի ախլէսինէ պիւ-
տիրիլտիկի վէճէլէ, էմլաքընըն զըթթիլինի
թէնիլի իթմիլմէք իւզրէ ասհալը էմլաք
թարաֆընտան միւրաճաաթ վուգուրիտէ,
վէ մուլսամիլնէրին ելինտէն թալմիլն մու-
սամէլէլէրինի իծրա իթմիլէրինտէ, ահապը
էմլաք՝ 15 կիւն գարֆընտա կէլիպ, մէզ-
քիւր եէնի թալմիլնի գապուլ եա ընտա
իթմիլէրիլէրին պիլտիրմէնէ մէճպուրտըլար
Պու միւստէթ գարֆընտա ասհապը էմլաք
կէլմէզսէ, տէվալիլի պէլէտիլէ թահիլտար-
լար մարիֆէթիլլէ իլթիլրանմէ կէօնտէրէ-
ճէլէր, էկէր թէքրար 15 կիւն գարֆընտա
կէլմէզ վէ իթիլազ իթմէզլէրտէ, թախ-
մին օլունտան զըլմէթ գապուլ իտիլմիշ աաա
իտիլէրէք, մուսամէլաթը ընհիլէ թէքմիլ
օլմուշ օլմաճազ վէ ծաաան սօնրա տահալը
էմլաքըն իթիլազա հազըզ գալմաեաազ
տուր, Թահիլտարլար ինպարամէնի խանէ
սահիպիլինի իլզամէթիկեանըն կէօթիւրիւպ,
քէնտիլինէ, հալաա գալպուլպէթի հալիտէ
ապրապալընա իլզա իթմիլէճէլէր վէ եա
մէօնիւրլէթէճէլէր տիր, էկէր էվտէ քիմ-
սէ պուլունմազ իսէ, իմամլար եալաա մըլի-
թարլար վաաթթաալլա թէպիլիլ իտէճէք-
լէր տիր:

—Օսմ, վէ Սունան գօնսօլլարը մու-
գալմէլէսինի միւզաքէրէնէ մէմուր գօմի-
սիօն բազ, իրթ, կիւնիւ իսարիճի տալի-
րէսինտէ իճթիմա իթմիշ տիր:

—Պուլկարիսման Օսմ, գօմիսիլի Սօ-
ֆիաեա կիթմիշ տիր:

—Եէմէնտէ ճէնուզ էչըքեա եէտինտէ
պուլունտան պիր գաշ մէվլիլէր տահա պու
սօն կիւնէրտէ ասաքըրի Շահանէ թարա-
ֆընտան զապիլ օլունմուշ տուր:

—Հիւտէլտա միւլէսարրըֆը՝ իսլահա-
թը լազըմէնին իճրաաթ իչին Եէմէն վիլա-
եէթինտէ իսաճուր գազալընա կիթմիշ տիր:

—Էնգարէ վալիսի Թէվթիլզ բաշանըն
մէէզունէն չէնրիմիլի կէլէճէկի ըիվաեէթ
օլունուեթ:

—Բազ, իրթ, կիճէսի Իսթանպուլտա
Թալիլա գալէտէ պիր գաշվէլանէնին իւս-
թիւնաէքի օտա, պիրտէն պիրէ երզըլարազ
7 քէլի մէճրուէ վէ 6 քէլի էօլիւ օլարազ
չըգարըմըն տուր, Գահվէլանէտէ պուլունտան
տիկէր էչլաա՝ կիւն հալ իլէ քէնտիլէրինի
գուրթարապիլմիշլէր տիր, Պազըլարը ասա
ճիւղիճէ եարալանմըլար տուր, Եարապը ա-
ղըր օլանլար խաաթիլանէնէ նալ իտիլ-
միշլէր տիր:

—Էվլէլէքի կիւն Գալտիա պօրստըն-
տան պիր էրմէնի վէ պիր Բոււ մուպա-
եաճը ֆիրար իթմիշլէր տիր:

—Յունվար Կաէն Դէէ գաաար չէհի-
միլտէ 300 քէլի վէֆաթ իթմիշ տիր, Պու-
նուլարըն 5ի գուշ պօղանտան, 1ի զըղա-
մուղտան, 23իւ չիլէ, քաէն վէ 5ի թիֆօ-
տան էօլմիշ տիր:

—Ամէրիգա գօնսօլլանէսի գալմաթ
Շէֆիլզ աղա՝ էյի եանմամըն մանկալը եա-
թազ օտաղընա ալարազ ուեուլուշ օլտը-
ղընտան, միւլէնէսսիլտէ վէֆաթ իթմիշտիր:

—Հալէպիլն Աքիօ մահէլէսինտէ պիր
Բոււ-գալթօլիկինին խանէսի կիճէլէրին պիր-
տէն պիրէ երզըլարազ, 4 քէլիտէն իպա-
րէթ օլան խանէ իսաղը էնգազ ալթընտա
թէլէֆ օլմուշլար տուր:

ԶԷԼԶԷԼԷԼԵՐ

Դեկտին 23իւնճիւ կիճէսի Պրուսա վի-
լանէթիլինի պազը մահէլէրինտէ հիսս օ-
լունտան զէլզէլտէն՝ Բաշա լիմանընտա Ու-
շա գարիկէսինտէ 28 խանէ օթուրուլմազ
հալէ կէլէրէք պօշաթըմըն տուր:

Կէչէն ճոււ, աղալմը վէ կիճէսի Պա-
լըքսիլտէ չիտտէթիլիճէ 3 տէֆա զէլզէլէ
վուգուս պուլմուշ իսէ տէ, պիր կէօնտ գա-
զար օլմամըն տուր:

Օ կիւնիւ ազալմը սաաթ 11 պչտա Այ-
տընտա տաթի չիտտէթիլ զէլզէլէ զուսու-
րա կէլմիշ տիր:

Էվլէլէքի կիւն Աթինաաաան ալընան պիր
թէլէկրաֆա կէօրէ, Մօրաաա դահէթ չէ-
տիւ պիր զէլզէլէ վուգուս պուլունպ, 2 քէօյ
խարապ օլմուշ, ֆիլիլրաթը գաաապաաը պօ-
շաթըմըն, վէ պիր չօղ խանէլէրին տիվար-
լարը չաթլամըն տուր, Նուֆուսա թէլէ-
ֆաթըն միգտալը մալիւմ տէյիլ իսէ տէ,
մաաաի գաղար ըէք պիւնիւք տիր:

ԻԼԱՆ

Կէօք-սուկու թուղա ֆապիլիդաաը ի-
ճարա վէրիլէճէկինտէն, թալիլպ օլանլարըն՝
Գապաթաշտա Նալըզ բաշա մէրհուսուն
խանէսինտէ Մուսթաֆա Շիւքըրի պէյէ
միւրաճաաթ իյէմէլէրի իլան օլունուր:

2—5

(59)

ԶԻԶԷՔՃԻ ԳԱՏԸՆ

Անտրէ՝ տէյիլմէնին իլէլէրինէ նէզարէթ
իթմէլէլէ պէրապէր, պօշ վազթը տա չօգ
օլտուղունտան, թապիեաթը մաալահաթ ի-
ճապընտէ մաաաաղէլ տը Լալաաթըն բէչի-
նի պրազամաազտա իտիլ Պունլար, հէման
հէր կիւն ճիվարաաաաքի կիւղէլ մահէլէ-
րի պիրիլքտէ սօլաշմաեա կիտէրէր իտիլ
Բընէլին միւրէպպիկէսի հէման հէր վա-

զըթ պուլունտա ըէֆաղաթ իթմէլէլէ պէ-
րապէր, հէր կիւն միւնաաթիլթ վէ լուլիլթ
իթմէլէլէլէ, խալէլ խալէլմէղ օ իքի կէնճէր
ալաաթընտա մուխաթալարը պիր տօթթուգ,
վէ նիհաեէթ Անալի իլէ Բընէ միւսանընտա
պիր հիսսի ալաազա բէյտա իթմիշ օլտու:

Միւրէպպիլէ օլան գաաթըն՝ վտգաա էյի
պիր գաաթը խալ իսէ տէ, քէնտիլալ էօմ-
րիւն նէ օլաաղունտա պիրմէտիլինտէն, վէ
միւստէթիլ հաաթթընտա քիմաէկի նէ՝ աէվ-
միշ վէ նէ՝ տէ քիմաէտէն սէվիլմէմիշ օլ-
տուղունտան, պու իքի կէնճէլէրին պու դա-
տար եազընտան իւլիլթէթլէրինին էնճալը
նէրէնէ վարաճալընը աղաաաաաաաաա
խալ:

Իչթէ օ էնալէրուէ իտի քի, Ժուան-
վիլաէն, Մարսէլ թարաֆընտան Մ. աը Մէր-
քէօրէ պիր թէլէկրաֆ կէլալի:

Զէվճ ու զէվճ՝ Ժօրօ աը Լալարտըն
պիրտէն պիրէ վէֆաթը խապէրինի ալտըզ-
լարընտա, երտըրըմտան վուրուլմուշաաթ-
նա միւլէնէսսիլ օլտուլար, Թքիսի տէ Բը-
նէնին բէտէրինի սէվէր վէ հիւրմէթ իտէր-
լէր իտի:

Թէլէկրաֆըն միւնաէրիճաթը մուսթա-
աար օլուպ, պունտա, գօնթուն նաաը վէ-
ֆաթ իթմիշ օլտուղու պիլտիրիլմէմիշ իտիլ
Անճազ Մարսէլ, իրթէսի կիւնիւ իծրա ի-
տիլէճէք օլան բէտէրինին ճէնազէ ալալըն-
տա հազըր պուլունմաաթ իչին վազըթ կէ-
չիլմէնէրէք զըզընը հէման կէօնտէրմէլէրի-
նի ընճա իյլէմիշ իտի:

Նէ՝ ֆէլաքէթ, Նէ՝ մէմուլին զալլը մա-
թէմ:

Քէնտիլինտէ տէնէլէթի վէ պէլէք տէ
մուխաթալարը պիր հէեէճան հաաըլ իթմէք-
սիլին պու քէտէրիլ խապէրի օ զըղա նա-
աը պիլտիրմէլի իտի:

Իլք տէֆա միւրէպպիկէսի մաաաաղէլ
Շաթլէնէ իչի աղաթմազ իճապ իտիպ,
չիւնքի պու աղմի քէտէրին խապէրինէ
Բընէկի հազըրլամաղըզ վազիֆէսի՝ օնա
աիւ իտի:

Իմաի մէզքիւր թէլէկրաֆ մէրգուլէնէ
թէպիլիլ օլունտու, զիրա վազըթ կէչիլմէք-
սիլին եօլա չըզըմաաը լազըմ իտի:

Մաաաաղէլ Շաթլէն՝ պու խապէրտէն
պիրտէն պիրէ դահէթ շաչըրտը իսէ տէ,
վազիֆէ ճիւլէթի քէնտիլինի ըէք չաթուգ
թօրաթտըրընտան, մաաաա աը Լալարտըն
էմիլին իծրա իյլէմէկի տիւլիւնտիւ:

Օլ էնաաաթ Բընէ չաեըն քէնաթընտա
տօլաշմաա կիթմիշ օլուպ, Անտրէ իլէ պու-
լուշտուղունտան, պու իքի տէլիգանլար
խօշ սէօզլէր սէօյլէնէրէք եան պէ եան կէ-
զիմալէքտէ իտիլէր:

Մէզպուրէ՝ եիւրիւմէնիպ աաթթա գօ-
չուեթուու: Մէրգուլար՝ պէլէլմէք իւզրէ
տուրտուլար, վէ չէնէսինտէքի ալթ իւսթ-
լիւկիւ վէ կէօզլէրինտէն ազան եաշլարը
կէօրտիւքլէրինտէ, պիր ֆէլաքէթ վուգուս
պուլմուշ օլտուղունտա հիսս իթմիլէր:

Բընէ.— (հէեէճան իլէ.) Նէ՝ վար տըր,
նէ՝ օլտու, աէյի սօրտու:

Մաաաաղէլ Շաթլէն՝ էլինտէթի թէլէկ-
րաֆնամէկի տիլթիկէրէք կէնճ զըղա վէ-
րիպ, եալաշ սէսլէ տէ,

—Օգուկուն, պիլարէ զըզըմ, տէյի պէ-
եան իյլէտի:

Բընէ, թէլէկրաֆնամէկի աչըպ, կէօզ
կէզաթիլմէսինտէ լէհէէսի սօլտու, սարսըլ-
աը, վէ էլինի եիւլէկինէ կէօթիւրիւպ, պօ-
ղուգ պիր սէսլէ,

—Բէտէրի՝ մ վէֆաթ իթմիշ... բէտէ-
րիւմ էօլմիւշ.— տէյի պէեան իյլէտի, վէ
տէրալ պաեըրիպ տիւլէճէք իքէն, Անտրէ
մէրգուլէկի թուլմաաա մէճպուր օլտու:
Միւսապիր պիր սէսլէ տէ,

—Ճէսո՛ւր օլուն, մաաաաղէլ, ճէսո՛ւր
օլուն, տէտի:

Կէնճ զըզ՝ եաշարմըն օլան կէօզլէրինի
մէրգոււմա չէվէրէրէք, դահէթ եալաշ սէս
իլէ:

—Պէն կիտէճէկիւմ, տէյի իֆաաթ իյ-
լէտի:

Անտրէ.— (իլտիրապլէ.) Սինէ ալտէթ
իտէճէքսինիլ, տէյիլ մի:

—Էվլէթ, էվլէթ... սէօզ վէրիլիմ
քի ալտէթ իտէճէկիւմ... Ալլանա ըսաալ-
լաաթը տիւլէրէք կիթմէկուրուլ, իլլա քէթ-
լար կիօրիսիլիլալազ տիւլէրէք կիտիւրուլ:

(Տէվաթի)

